

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ครบทุกมิติสำคัญของพื้นที่

ทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่เกษตรกรเพาะปลูกมากที่สุด และสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสามารถสร้างรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นจำนวนมาก คือ ข้าวหอมมะลินทรีย์ และข้าวหอมมะลิปลอดภัย โดยจังหวัดยโสธรมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยโสธรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัด ในนาม “ยุทธศาสตร์ ไข่ดาว” มีกลยุทธ์บันได 3 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1 : ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิเตรียม GAP (ระยะปรับเปลี่ยน) เพิ่มพื้นที่ร้อยละ 20/ปี (ประมาณ 26,000 ไร่)
- ขั้นที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP (ไข่ดาว/กำหนด Zoning) เพิ่มพื้นที่ร้อยละ 20/ปี (ประมาณ 26,000 ไร่)
- ขั้นที่ 3 : ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ (ไข่แดง/กำหนด Zoning) เพิ่มพื้นที่ร้อยละ 10/ปี (ประมาณ 3,800 ไร่)

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยโสธรมียุทธศาสตร์และโครงการต่าง ๆ สอดรับในส่วนของขั้นบันไดที่ 3 (ไข่แดง) เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยโสธรมีแนวทางที่จะนำผลผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์และข้าวหอมมะลิปลอดภัย และสินค้าเกษตรอื่นๆ มาแปรรูป โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตมาใช้ในการแปรรูป เพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดขั้นตอน เพิ่มปริมาณและคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ซึ่งจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม สอดคล้อง กับ Value Chain ของจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยโสธรอยู่ในชั้นกลางน้ำ เพื่อการแปรรูปจาก ข้าวหอมมะลินทรีย์และข้าวหอมมะลิปลอดภัยที่ได้มาตรฐานเข้าสู่กระบวนการแปรรูปสินค้า โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าไปเสริมศักยภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อประสิทธิภาพการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลินทรีย์และข้าวหอมมะลิปลอดภัย เพิ่มมูลค่าผลผลิตออกจำหน่ายและส่งออก สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ สร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชากรในพื้นที่ ยังผลต่อเศรษฐกิจของจังหวัด

การวิเคราะห์และประเมินสถานภาพ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (External Factors Analysis)

โอกาส (Opportunities)

O1 นโยบายของหน่วยงานภาครัฐมีแนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน และนโยบายของจังหวัดยโสธรมุ่งเน้นการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรซึ่งเป็นผลผลิตหลักในจังหวัดได้เพิ่มขึ้น

O2 กระแสความตื่นตัวในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และการใส่ใจสุขภาพ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมี และเกษตรอินทรีย์ มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น

O3 การรวมตัวเป็นระบบเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ขนาดตลาดของหลายอุตสาหกรรมขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

O4 การพัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสารประสานงาน การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทำได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพอย่างมาก

O5 นโยบายของรัฐให้การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของสถาบันทางการเงิน

อุปสรรค (Treats)

T1 ผลผลิตทางการเกษตรมีปัญหาเรื่องราคาคุณภาพ และปริมาณ ไม่แน่นอน เนื่องจากสภาพอากาศ (ภัยธรรมชาติ) และนโยบายของรัฐ ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการ

T2 ต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะราคาพลังงาน (น้ำมัน ,ไฟฟ้า,แก๊ส LPG) ราคาปัจจัยการผลิตมีความผันผวน และค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

T3 มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนเพิ่มต้นทุนในการบริหารจัดการ

T4 มีความไม่เข้าใจ และการต่อต้านจากกลุ่มมวลชน และประชาชนในพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จากข้อกังวลเกี่ยวกับปัญหามลภาวะจากการประกอบการ และความไม่เข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของผู้ประกอบการ รวมถึงปัญหาการสื่อสาร และการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มมวลชน

T5 พื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารมีแนวโน้มที่จะลดลงจากการแทนที่ของการเพาะปลูกพืช เพื่อใช้เป็นพลังงานหรือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่น รวมทั้งการขยายตัวของชุมชนเมือง

T6 ความผันผวนของเศรษฐกิจระดับประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป ความผันผวนของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศและต่างประเทศ

T7 กฎระเบียบของสถาบันการเงินทำให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (Internal Factors Analysis)

จุดแข็ง (Strengths)

S1 สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิที่ผลิตในทุ่งกุลาร้องไห้ และมีพืชเศรษฐกิจรองลงมาคือมันสำปะหลังและยางพารา

S2 มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมต่อกันมา สร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และเป็นที่ยู่งัก เช่น เกษตรอินทรีย์ ปลาสาม หมอนขวานผ้าซิด และผลิตภัณฑ์จากทองเหลือง

S3 มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตรมากถึงร้อยละ ๖๒.๔๒ ของพื้นที่ (๑ ,๖๒๓,๖๔๙ ไร่) และมีแหล่งน้ำธรรมชาติและระบบชลประทาน อย่างเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกตลอดฤดูกาล

S4 สามารถเป็นจุดศูนย์กลางเชื่อมโยงจังหวัดใกล้เคียงได้ดี ระยะทางห่างจากจังหวัดยโสธรไม่มาก สามารถขนส่งพืชผลทางการเกษตรและสินค้าอื่นได้ เช่น อุบลราชธานี ระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตร อำนาจเจริญ ระยะทาง ๖๐ กิโลเมตร ศรีสะเกษ ระยะทาง ๑๒๐ กิโลเมตร และมุกดาหาร ระยะทาง ๑๑๐ กิโลเมตร เป็นต้น

S5 เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ ๓ เส้นทาง คือ ผ่านจังหวัดศรีสะเกษมุ่งสู่ประเทศกัมพูชาผ่านจังหวัดอุบลราชธานีไปยังแขวงจำปาศักดิ์ สปป.ลาว และผ่านจังหวัดมุกดาหารไปยังแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว มุ่งสู่เวียดนาม และจีนตอนใต้

S6 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าอินทรีย์

จุดอ่อน (Weakness)

W1 เส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อมีเฉพาะทางถนน ไม่มีการขนส่งทางรถไฟ หรือทางเครื่องบิน ส่งผลให้ต้นทุนค่าขนส่งสูง และไม่มีทางเลือกในการขนส่งรูปแบบอื่น

W2 อุตสาหกรรมที่เป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรยังมีน้อย และไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้นวัตกรรม หรือความคิดสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีมูลค่าเพิ่มน้อย

W3 แรงงานในภาคอุตสาหกรรมบางส่วนยังขาดทักษะ และวินัยการทำงาน มีการขาดแคลนแรงงานในบางฤดูกาล

W4 เกษตรกรมีการเปลี่ยนวิถีชีวิตด้านการเกษตรทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น

W5 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้นำหลักการบริหารสมัยใหม่มาใช้ ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงได้ ทำให้เกิดความเสี่ยงในการประกอบการ และทำให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก

W6 ขาดสถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

W7 ผู้ประกอบการ SMEs ขาดการบริการของหน่วยงานภาครัฐเฉพาะด้าน เช่น การตรวจรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้า ในพื้นที่

ประเด็นปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัด

๑. จังหวัดยโสธรไม่มีการประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่มากนัก เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายด้าน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่งเป็นเส้นทางขนาดเล็ก รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถสัญจรได้สะดวก อีกทั้งที่ตั้งยังอยู่ห่างไกลจากแหล่งกระจายสินค้า เช่น ท่าเรือ และสนามบิน ทำให้การประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่เป็นเพียงการรวบรวมวัตถุดิบ หรือมีการแปรรูปเล็กน้อย ซึ่งไม่ได้เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้ามากนัก

๒. ผู้ประกอบการยังใช้วิธีการผลิตแบบเดิม ไม่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างนวัตกรรม ทำให้มูลค่าของสินค้าต่ำบางครั้งไม่คุ้มค่ากับการผลิต

๓. วัตถุดิบส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีสภาพความไม่แน่นอนจากปริมาณ และราคาของผลผลิตในแต่ละปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิตด้วย

๔. จังหวัดยโสธรมีการควบคุมผังเมืองด้านพื้นที่อุตสาหกรรม

๕. การเข้าถึงแหล่งเงินทุน